

مقاله / مواجهه امامی با سیاست

۲۷ اردیبهشت ۱۳۹۳ ساعت ۱۵:۳۶

در ۱۲ بهمن ۱۳۲۴ میرسیدمحمد امام جمعه‌ی تهران و عموی سیدحسن امامی فوت می‌کند و طبق میراثی چند صدساله این سمت به وی می‌رسد. سیدحسن که گویا در گذشته یکبار لباس روحانیت را پوشیده ولی احتمالاً به خاطر ورود به دستگاه دادگستری آن را درآورده بود در این زمان بار دیگر آن را بر تن می‌کند.

سیدحسن امامی در سال ۱۲۸۲ هجری شمسی در تهران متولد شد. پدرش میرزا ابوالقاسم که داماد مظفرالدین شاه بود و سمت امام جمعه هم داشت با اقدامی که در مسجد شاه بر ضد سیدجمال‌الدین واعظ اصفهانی و دیگر مشروطه‌خواهان انجام داد نامش را در تاریخ معاصر ایران ماندگار کرد.^[۱] قبل از میرزا ابوالقاسم هم پدرش زین‌العابدین توأمان امام جمعه و داماد ناصرالدین شاه بود. این سنت امامت جمعه در این خاندان تا دوره‌ی صفویان سابقه داشت که خود بررسی تاریخی جداگانه‌ای را می‌طلبد.

تحصیلات

غلامحسین مصدق پسر دکتر محمد مصدق در صفحه‌ی ۱۷ خاطرات خود آورده است که: «پس از بازگشت به ایران به مدرسه‌ی سن لویی که زبان فرانسه هم در آن تدریس می‌شد رفتم. در آن موقع به جز سن لویی در تهران سه مدرسه‌ی دیگر هم بودند که محصلین آنها ضمن آموختن برنامه‌های درس فارسی یک زبان خارجی هم فرامی‌گرفتند. این مدارس عبارت بودند از: مدرسه‌ی کالج آمریکایی، مدرسه‌ی ایران و آلمان و مدرسه‌ی روسی که به ترتیب زبان‌های انگلیسی، آلمانی و روسی را هم درس می‌دادند. تا آنجا که به خاطر دارم دکتر حسن امامی (امام جمعه‌ی تهران) در مدرسه‌ی روسی درس می‌خواند».

آن‌طور که در بعضی منابع نیمه معتبر آمده نام این مدرسه‌ی روسی پروکیمیناژ بوده است. امامی پس از گذران تحصیلات مقدماتی برای تکمیل تحصیلات دینی به نجف سفر می‌کند و تا کسب درجه‌ی اجتهاد در آنجا می‌ماند. پس از بازگشت به ایران جذب عدلیه‌ی در حال پوست انداختن داور می‌شود. به منظور آماده‌سازی نیروی انسانی لازم برای این تغییرات بود که به همراه عده‌ای دیگر به لوزان سوئیس فرستاده شد تا رشته‌ی حقوق را در دانشگاه این شهر بخواند.^[۲] وی از سال ۱۳۰۷ تا ۱۳۱۲ در سوئیس ماند و با اخذ درجه‌ی دکترای حقوق به ایران برگشت و ضمن تصدی ریاست یکی از شعب دادگستری^[۳] به تدریس

سمت امام جمعه‌ی تهران

در ۱۲ بهمن ۱۳۲۴ میرسیدمحمد امام جمعه‌ی تهران و عموی سیدحسن امامی فوت می‌کند و طبق میراثی چند صدساله این سمت به وی می‌رسد. سیدحسن که گویا در گذشته یکبار لباس روحانیت را پوشیده ولی احتمالاً به خاطر ورود به دستگاه دادگستری آن را درآورده بود در این زمان بار دیگر آن را بر تن می‌کند. این نقطه سرآغاز ارتباط بیشتر و نزدیک‌تر وی با حکومت می‌شود که البته در کنار آن به انجام پاره‌ای فعالیت‌های مذهبی ناشی از این مسئولیت هم می‌پردازد. بنا بر نقل شاهدان عینی که اکنون ایام پیری را گذران می‌کنند امامی روزهای جمعه به همراهی عده‌ای معدود به مسجد سلطانی یا شاه بازار که امروز امام خمینی (ره) نامیده می‌شود می‌آمدند و نماز جمعه‌ای تشریفاتی برگزار می‌کردند. از نقل‌هایی مثل این و بعضی اسناد برمی‌آید که شخص امام جمعه تولیت مسجد سلطانی مذکور را نیز برعهده داشته است. چنانچه به گزارش یکی از مأموران شهربانی: «امسال [۱۳۲۸] برخلاف سنوات گذشته در اثر کوشش و سعی آقای دکتر حسن امامی (امام جمعه‌ی تهران) در اداره‌ی امور و صلاح وضع مسجد سلطانی رغبت اهالی به حضور در نماز جماعت و استماع بیانات فلسفی واعظ بیشتر شده...» [iv] [۴]

ورود در عرصه‌ی سیاست

شروع فعالیت‌های سیاسی سیدحسن امامی ماجرای انتخابات مجلس پانزدهم در زمان نخست‌وزیری قوام است. در آن دوره این بیم بود که قوام در انتخابات تقلب کند. همین امر باعث شد که عده‌ای از رجال سیاسی که نظریات سیاسی متفاوتی هم داشتند در دربار تحصن کنند. رهبر معترضین، محمد مصدق بود. از جمله دیگر افراد می‌توان به محمدصادق طباطبایی رئیس مجلس چهاردهم و دکتر حسن امامی امام جمعه‌ی تهران اشاره کرد. [v] [۵] تحصن در ۲۲/۱۰/۱۳۲۵ آغاز شد و پس از گذشت چهار روز بدون دریافت هیچ جواب مساعدی پایان یافت [vi] [۶] و قوام هم آن‌طور که میل داشت انتخابات را برگزار کرد.

[i] [۱]. ناظم الاسلام کرمانی، تاریخ بیداری ایرانیان، امیرکبیر، چاپ چهارم، ۱۳۷۱، صفحات ۲۷۶-۲۷۵

[ii] [۲]. باقر عاقلی، داور و عدلیه، انتشارات علمی، چاپ اول، ۱۳۶۹، ص ۱۸۷

[iii] [۳]. خاطرات علی امینی، نشر گفتار، چاپ اول

[iv] [۴]. خاطرات و مبارزات حجت الاسلام فلسفی، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، چاپ اول، سال ۱۳۷۶؛ ص ۱۲۸ و همچنین ص

۱۹۹

[v] [۵]. پرواند آبراهامیان، ایران بین دو انقلاب، نشر مرکز، چاپ چهاردهم ۱۳۸۹، ص ۲۱۷

[vi] [۶]. محمدعلی سفری، قلم و سیاست، جلد اول، نشر نامک، چاپ اول بهار ۱۳۷۱، ص ۲۰۱

آدرس مطلب :

<https://www.cafetariikh.com/news/۱۹۹۳/سیاست-امامی-مواجهه-مقاله>